

**Crepús* amb intercanvi entre les dues formes del pl. àrabic *-in* i *-ún* (contradicció interna entre l'arabisme d'aquest plural i el romanisme de la *-p-* i de *Cr-*).

CRESTA

La Cresta, partida del terme de Llombai (Ribera Alta) (xxx, 162.17).

DERIVATS. *Coll de Crestada* (2470 m. alt.), en la carena del Pirineu, entre els pics de Montardo i de Humeneja. S'hi passa de la vall del Valarties a la vall de Boí (cf. *TVBoí* I, 12).

Les Crestes, carena del Montsec, entre Ager (Noguera) i Tremp.

Crestella, partida antiga que apareix en unes afrontacions d'Ovarra (Alta Ribagorça). Documentada cap a l'any 906 (Serrano, *NRbg.*, 225).

Les Crestells, partida del terme de Cabdella (Pallars Jussà) (xxxvii, 149.19).

ETIM. *Cresta* té el sentit genèric de 'carena', i en els Pirineus passa a significar una 'carena intransitable, penyalosa, oscada i de cantell molt estret' (cf. *DECat* II, 1044a32-50). *Crestell* significa 'carena estimbada o almenys molt escarpada' (*DECat* II, 1044 b42-53). *Crestada*, en el Pirineu pallarès i ribagorçà, significa 'carena alta i llarga'. Per a la Font de *Crestera* del terme de Boí, veg. *TVBoi* I, 12 (cf. *DECat* II, 1044a17-18). J. F. C.

*CRESTADUI

**Crestadui* és una forma que suposem, partint del topònim documental *Christitui*. Sembla haver estat un poblet, i en tenim constància per la documentació medieval, però deu haver desaparegut en època ja antiga, per tal com no n'hem pogut trobar correspondència actual, tot i que hem preguntat a persones de Santa Coloma d'Erdo, de Sarroca de Bellera i d'altres pobles de la rodalia.

DOC. ANT. a. 930-936: «In dei nomine, Ego Sainla fatio carta ad domum Sancti Genesii et Sancti Adriani, carta concamiationis de ipsum meum alode quem habeo per patrem meum in villa *Christitui* et ad ipsum abbate Oriolo et ad ipsius monachis qui sunt congregati in ipso monasterio; et habet affrontationes, de parte de occidente affrontat in ipso rio qui discurrit de Sancta Columba, de oriente in terra de Sancti Genesii et in ipso rio qui discurrit de *Castras* et de super in ipsa saxa de ipsa *Kalparosa*» (Abadal, *Pallars i Rib.*,⁵⁰ doc. 139, lín. 1, p. 356).

ETIM. Per l'aspecte de la forma documental, esperaríem trobar avui un nom com **Crestadui* o *Crestatui* però res d'això hem pogut recollir. És evident que *Sancti Genesii* ha de fer referència al convent de Sant Genís de Bellera, convertit des de fa molts anys en una borda avui ja ruïnosa, i és clar que *Sancta Columba* ha de ser *Santa Coloma d'Erdo*. El *Castras* del document potser que sigui *Crastes*, nom d'una partida de conreu entre Santa Coloma i Larén. Hem recollit

aquest nom a Santa Coloma (pron. *krástes*) i a Sarroca de Bellera, pron. *krástes* i en una ocasió *kréstes*.

L'actual propietari del lloc ens deia que «és una bona finca, amb tot glevat, bon prat i gens de roca», si bé va fer referència també al *Cap de Crastes*, que ja no deu ésser de conreu. La solució que se'ns acut és pensar que *Christitui* sigui en realitat un *CRASTA-TOI, modificat per la influència que el nom de Crist havia de tenir en un escrit format en un convent. La terminació del topònim no pot estranyar a ningú. Ben a prop tenim *Balestui*, *Bretui* i *Mentui*. El que sí sembla sospitos és que una terminació basca es relligui amb un substantiu romànic com és *crasta* 'la casa de la vila', l'ètimon de la qual és el ll. CLAUSTRA (cf. Coromines, *El parlar de la Vall d'Aran*, p. 418). A part d'això, no sembla que el nom d'una partida s'avingui molt bé amb aquest sentit de *crasta*. Relacionar *Crastes* amb l'alpí *Clastras* no sabem si seria possible.

J. Cor. parla d'aquest *Clastras* «quebrada peñascosa» a *Tópica Hespérica* II, 162 i rebutja tota relació amb el cat. ant. *clastra* i amb l'aranès *crasta*. ¿Estarem aquí en presència d'un vell mot de substrat alpinopirinenc, prou antic per rebre una terminació pròpia dels parlars ibero-bascos? Ens caldríen més exemples d'aqueix *Crastes* en les nostres contrades per a poder parlar amb autoritat en aquesta qüestió. Mentre no disposem de noves dades, queden plantejats els termes del problema. X. T.

[Als art. *Casterner* i *Carles*—*Benicarló* hem demostrat la probabilitat que un CASTLO- probable homòleg sorotàptic de l'itàlic KAST-RO- (*castrum*) va pertànyer manllevat als parlars ibero-bascos des de temps antic. Sembla que tant en aquells *Castres* i *Crastes*, com en el derivat KASTRO-TOI que deu estar a la base d'aqueix *Christitui*, tenim altres descendents d'aqueix KASTLO-/KASTRO-, antic manlleu indoeuropeu a l'ibero-basc; amb raó reconeix En Terrado en aqueix KASTRO-TOI el sufix abundancial -TOI del basc modern. J. C.]

40 CRESTATS

Can Miquel dels Crestats, casa de pagès del Montnegre, que es troba en el camí que faldeja el Montnegre des de Can Vives de la Cortada a Can Torrent de Roquet, en el terme de Sant Iscle de Vallalta (Maresme). NL recollit per JCoromines l'any 1931. Pel corral de bocs o moltons *crestats* que hi devia haver.

Crestat, nom dialectal del boc capat. Derivat del llatí CASTRARE, amb metàtesi de la *-r-*. J. F. C.

Crestatx, V. vol. I, 119-120

CRETES

Poble del Matarranya, entre Calaceit i Vall-de-roures, prop del riu Algars.

PRON. MOD.: *kerétes* oït allí per Casac. (a. 1920) i a Mont-roig, Fórnoles, Arenys, Lledó, Cretes, Maella, La Torre de Vilella, La Vall del Tormo l'any 1934-35 per JCor.: *karétes* a Benissanet; *krétes* a Calaceit i Vall-de-roures (aquesta és també la pronunciació que dona S.Guarner a *RFE* xxiii, 16).